

Riigikogu stenogramm, erakorraline istungjärk

Mihkel Pärnoja (RiTo 2), Majandusminister

Austatud härra esimees!

Lugupeetud Riigikogu!

Täna jätkuv Narva Elektriijaamade vähemusosaluse üleandmist käsitlev päevakorrapunkt on olnud kahel korral Riigikogu ees käsitusel, ja teine kord, kui ta jäi pooleli, esines üsna pika ettekandega peaminister, kellele Riigikogu liikmed esitasid arvukalt küsimusi.

Sellest hetkest alates on olukord muutunud. AS-ga Narva Elektriijaamad seonduvate lepingute põhitingimuste kokkulepe allkirjastati möödunud nädala reedel Narva Elektriijaamade, Eesti Energia ja NRG poolt. Põhitingimus-te kokkulepe näitab ära tee, kuidas pooled kavatsevad edasi minna lepingute ettevalmistamisel ja lõpptulemusena vähemusosaluse üleandmisel NRG-le. Selle lepingute põhitingimuste kokkuleppega kaasnevad veel aktsiate märkimisleping, Narva Elektriijaamade aktsionäride leping, elektrienergia ostu-müügileping, Eesti Põlevkivi aktsionäride leping, NRG käendajaga sõlmitav käendusleping ja Soojusenergiaga ostu-müügileping ning täiendus, mis allkirjastati eraldi ja milles on sätestatud muudatused mõningates lepingute põhitingimustes ja protseduur, mille alusel kavandatakse nende muudatuste käsitlemisel edasi minna.

Ajakirjanduses on käsitletud, võiks öelda, pretsedenditult suures ulatuses erinevaid lepinguga seonduvaid küsimusi ja esitatud väga erinevate huvirühmade arvamusi, eriti selle põhitingimuste kokkuleppe ettevalmistamise lõppjärgus, 2 ja poole viimase kuu jooksul. Ajaloolist tagasivaadet ei ole minul põhjust teha, kuna peaminister oma ettekandes peatus olulisematel etappidel. Samal ajal tuleb siiski väga lühidalt kokku võtta see, mismoodi läbirääkimiste käigus sündis põhitingimuste kokkulepe, mis allkirjastati. 18. märtsil sõlmiti poolte vahel kavatsuste kokkulepe, mille alusel alustati läbirääkimisi seoses Vabariigi Valitsuse vahetusega märtsi lõpus. Protsess pidurdus, kuid 18. juunil, kui tehti kavatsuste kokkuleppesse muudatusi, sai läbirääkimiste protsess uue hoo. Läbirääkimiste Eesti poole juhtkomitee delegatsioon koosnes riigiesindajast Raivo Varest, kelle ülesandeks oli läbirääkimiste korraldamine ja Eesti Energia esindajatest, kelle ülesandeks oli läbirääkimiste sisulise külje kindlustamine Eesti poole pealt. Eesti Energia esindajatena osalesid läbirääkimiste delegatsioonis juhtkomitee tasandil Eesti Energia juhatuse esimees Gunnar Okk ja Eesti Energia nõukogu liige Toomas Luman. Hiljem lisandus seoses lepingustruktuuri teatud muudatustega juhtkomiteesse ka Eesti Põlevkivi juhatuse esimees Mati Ostov. Lisaks sellele, et Eesti Energia esindajad ka mitmetes töörühmades, nii finantseerimise tehnilise keskkonna kaitsega seotud töörühmades. Sinna kuulusid Eesti Energia juhatuse liikmed Sandor Liive ja Lembit Väli. Seega oli Eesti pool komplekteerinud oma esinduse kättesaadavalt Narva Elektriijaamadega seonduvate küsimuste osas kõige kompetentsematest isikutest.

Läbirääkimiste käik näitas, et on tegemist keerulise protsessiga ja korduvalt tuli lõpptähtaega edasi lükata, milleks pooled saavutasid alati vajaliku kokkuleppe. Tegemist oli äriläbirääkimistega ja see, et tegemist on äriläbirääkimistega, tulenes 1998. aasta Vabariigi Valitsuse protokolliga kantava otsuse lisadest, kus olid sätestatud põhitingimused, mille alusel läbirääkimisi pidi läbi viima, ja ka see, millise lõpptulemuseni võiks jõuda. Oluline seejuures on ära märkida, et Eesti Vabariigi valitsuse otsuse

alusel ei soovinud seda tehingut mitte mingil moel tagada. See tähendab seda, et Vabariigi Valitsus otsustas jätta tagamiseks vajalikud ressursid vabaks muude ülesannete täitmiseks. See muutis ka lähenemist kogu protsessile, võrreldes varem Eesti poolele esitatud kahe NRG äriplaaniga. Selle tõttu ei ole need parameetrid, mis on varem olnud kirjas NRG esitatud äriplaani-des, ja läbirääkimiste lõpptulemus päris üks üheselt võrreldavad. Kuid ometi saavutati läbirääkimiste tulemusena paremad tulemused nii mitme parameetri osas, millest kolme olulist käsitles ka peaminister oma ettekande järel saadud küsimustele antud vastustes. Lisaks sellele materjalile, mis on kättesaadav avalikult, ja sellele, mis oli eelmisel korral esitatud Riigikogule, oli seoses sellega, et pooled leppisid täiendavalt kokku teatud andmete avalikustamise osas, mul võimalus saata täna Riigikogule lühikene kokkuvõte nendest küsimustest, mis on avalikkuse ees korduvalt tõstatatud. Need on teile kättesaadava materjalina olemas. Selle tõttu ma ei hakka neid loetlema, seda enam, et kaasettekandeks antud kümme minutit ei võimalda kõikide küsimuste juures põhjalikult peatuda.

Pärast reedel alla kirjutatud lepingute põhitingimuste kokkulepet, seisab ees veel üsna tõsine töö. 110 leheküljel meie käes praegu olev tekst on oma mahult ebapiisav selleks, et Narva Elektriijaamade vähemusosaluse müük lepingute tasemel piisava juriidilise täpsusega kindlustada, selletõttu sõlmitakse nende põhitingimuste alusel lepingud, need valmistatakse ette nüüd juba siis Eesti Energia ja NRG omavahel jätkuvate läbirääkimiste käigus, kus osalevad ka mõlema poole bilansi ja juriidilised nõustajad. Aktsiate üleandmine, 49% aktsiate üleandmine Eesti Energia omandist NRG-le jõustub kõigi lepingute allkirjutamisega, milles on võtmetähtsusega finantseerimislepingu allkirjastamisel, sest finantseerimislepingu puhul kaasnevad lepinguosalistena ka kreditorid, kes peaksid finantseerimislepingu allkirjastamisel andma või päästma lahti selle lepingu finantseerimise. See annab võimaluse realiseerida projekt sellises mahus, nagu ta selleks hetkeks on kokku lepitud. Kui praegu on lepinguosalistel need, keda ma nimetasin oma kaasettekande alguses, siis kreditoride lisandumine nõuab väga põhjalikku läbitöötamist kõigi lepingu põhitingimuste osas. Loomulikult tuleb selleks, et seda projekti realiseerida, finantseerida teda lepingute põhitingimustes ettenähtud mahus, mis on üsna suur ja seega on oodata, et neid rahasid on võimalik saada rahvusvahelistelt finantsturgudelt. Rahvusvaheliste finantseerijate senine praktika näitab, et väga hoolikalt käsitletakse projekti kõiki tingimusi ja selletõttu ei saa praegu 100%-lise kindlusega öelda, et sellisel kujul nagu lepingu põhitingimused on allkirjastatud, on ta vastuvõetav. Samal ajal tuleb arvestada sellega, et selle 6–9 kuu jooksul, mis on optimaalne ajavahemik järelejäänud töö tegemiseks, võivad muutuda ka olud, mis on seotud nii lepinguosalistega kui ka turu olukorraga. Seega on küll astunud esimene oluline samm, mis annab meile võimaluse praegu öelda, et suure tõenäosusega Narva Elektriijaamade 49% aktsiate üleandmine NRG-le toimub, kuid ei anna praegu veel võimalust.

Märkused

1 <http://web.riigikogu.ee/ems/stenograms/2000/08/m00082809.html>